

BUITEN

1^E JAARGANG N^O. 7.

ZATERDAG 29 JUNI 1907.

SOESTDIJK (HOOFDINGANG).

BUITEN

Geïllustreerd Weekblad
aan het Buitenleven gewijd

REDACTIE:

HENRI VAN BOOVEN, te Hilversum, met medewerking van JHR. JAN FEITH en WILLEM MULIER.

MEDEWERKERS.

ARCHITECTUUR, (Gebouwen, woninginrichting, meubelen, verlichting, verwarming, enz.) TUINARCHITECTUUR, PLAATSBSCHRIJVING: DS. W. BAX JR., WOUTER COOL, H. J. DAMMERMAN JR., J. W. HANRATH, PROF. K. SLUYTERMAN, F. SMIT KLEINE, LEONARD A. SPRINGER, D. F. TERSTEEG, J. H. DE VEER, P. WESTBROEK.
BLOEMEN- EN MOESTUIN; (Serres, kassen, enz. vruchtbomen, sierheesters). K. BERENDSEN, JAC. B. BRINK, E. H. J. CUNAEUS, J. J. KRUYFF, A. SCHUTTEVAER, E. TH. WITTE.
FOKKEN EN KWEEKEN: (Paarden, runderen, wolven, honden, pluimvee en ander gevogelte, vissen, bijen): F. BLAAUW, G. C. DUVAL VERWEY, J. KOOMAN, CHR. H. J. RAAD, J. H. W. TH. REIMERS, S. SPANJAARD LZN.
FOTOGRAFIE: J. A. BAKHUIS, F. F. BRUYNING JR., MARIE BIJL, WOUTER COOL, DR. A. J. M. GARJEANNE, G. A. M. GARJEANNE, R. TEPE.
HYGIËNE, (Tuinsteden) OPVOEDING EN ONDERWIJS: J. BRUINWOLD RIEDEL, G. H. DEMMINK, J. C. G. GRASÉ, G. OOSTERBAAN.
LANDBOUW, LANDBOUW-ECONOMIE, HEIDEONTGINNING EN BOSCH-CULTUUR: (Cultuurplanten, woudflora, veredeling van gewassen, enz.) L. BROEKEMA, F. F. BRUYNING JR., V. R. Y. GROESSEN, S. R. VAN FRANCK, J. RINKES BORGER, J. Z. TEN RODENGATE MARISSEN, A. J. VAN SCHERMBECK, C. G. SPENGLER.
LEVENDE NATUUR EN LETTERKUNDIGE BIJDAGEN: M. J. BRUSSE, MEVR. A. BIJL-VAN SLOOTEN, BERN. CANTER, J. DAALDER DZN, HENRI M. DEKKING, DREVES UITTERDIJK, DR. A. J. M. GARJEANNE, E. HEIMANS, J. H. ADEMA, DR. EDW. B. KOSTER, LODE BAEKELMANS, JOH. DE MEESTER, HENRI MEIJER, P. TEUNISSEN, J. REDDINGIUS, F. DE SINCLAIR.
METEOROLOGISCHE EN ASTRONOMISCHE MEDEDEELINGEN: DR. C. SCHOUTE, J. VAN DER BILT, PROF. DR. A. A. NIJLAND.
SPORT: (Cricket, golf, hockey, kaatsen, lawntennis, voetbal, ijskolf (bandy), enz.; paardensport; jacht en jachthonden; automobilisme, wielrijden, toerisme; roeien, zeilen, zwemmen, vissen, watertochten; biljarten, schermen, vuistvechten, enz.; wedstrijden) H. F. ADAMS, LUIT. H. BIERMAN, J. COUCKE, PROF. P. H. DAMSTÉ, W. H. R. VAN MANEN, W. WESTRA.
VOOR ONZE DAMES: MEVR. A. SMIT KLEINE-FASTRÉ.

INHOUD:

In de Veluwe, door C. H. Eykman	blz. 74
Bij 't muurtje, door J. Reddingius	74
Inspectie van den arbeid, door Chr. H. J. Raad, geïllustreerd (Slot)	75
Soestdijk, door J. F., geïllustreerd	blz. 73 en 76
Groote Stadschures, door Bernard Canter	blz. 79
Jacht op Wapiti's in de Rocky Mountains	80
Een paar oprichters van de nieuwe „Hilversumsche Cricket Club“, illustratie	80
Dure Orchideeën, geïllustreerd	81
Een „Prize Fight“	82
Over de Hyacint.	83
Arabis Alpina, door E. Th. W., geïllustreerd	84

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS

Bij iedere rubriek wordt gelegenheid voor correspondentie opengesteld en gelieve men vragen aan de Redactie te richten.

Fraaie foto's zullen gaarne ter beoordeeling ontvangen worden. Te adresseeren aan de Redactie of aan de Uitgevers. De inzender verzuime vooral niet duidelijk zijn naam en adres te vermelden; ook achter op de foto's.

Van tijd tot tijd zullen prijsvragen voor de beste foto's op een of ander gebied worden uitgeschreven.

De Uitgevers versoeken beteeftdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van een annonce, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA'S BOEKHANDEL
K. Groesbeek & Paul Nijhoff - AMSTERDAM -

IN DE VELUWE.

ZONNIG, heerlijk heideveld, waar de blik zoo ruim, het hart zoo frisch wordt, waar ieder geluid wegsterft over het wijde vlak en iets schijnt mee te nemen van de duffe, nare stadsgeest, die ons al zoo lang doordrongen heeft; bij u verdwijnt het, dat onbestemde, beklemmende, dat het leven in dagelijkschen sleur ons bezorgd heeft.

De lucht is hier zoo zuiver, zoo geurig; ruikt ge niet dat ze doordrongen is van dat reine aetherische, dat zieke harten gezond maakt, dat u doortintelt en de borst verruimt en waarvan de bijen, de zonnekinderen, die hier gonzen en hun schatten verzamelen, iets in hun honing schijnen te mengen, om daar 's winters op te kunnen teren, als ze niet genieten kunnen van zon, bloemen en vrijheid? Trilt het niet in uw binnenste van gezondheid en levenskracht? Het is hier zoo vrij, waar de vlinders vliegen en groene kevers schitteren in het licht, dat ik het gevoel heb zelf te vliegen als de vlinders, die zich baden in de warme, roodbruine kleurgloed, zich ver, ver uitstreckende tot daar, waar de lucht trilt boven dorpjes, poeltjes en bosschen.

Daar ontspringen in een bed van wollig mos de beekjes, die zich kronkelen in het woud; varens, en bramen en frambozen schieten op langs het kristal heldere water, en schitterend metaal-

blauwe libellen en kleurige vlinders die komen snoepen aan honingbeladen tafels, die spirea en koekoeksbloem ze voorzeten vliegen af en aan, als de zon speelt in de open plekken aan hare boorden.

Uit de verte tingt het heldere klokje van de kudde schape die wollige vlokjes lijken op het uitgestrekte heidekleed, die koesteren zich de vlugge hagedissen, met hun verstandige oog in de zon, en houden hun festijnen in gindsch poeltje, waar sera parelt tusschen gele eilandjes van wateraffodillen, wa pamassia schittert met haar zuiver witte van nectar overvloende bloemen; rank en rein verheft zich ook de gentiaan met haar diepblauwe kelken boven het zwarte slijk, als reinheid schoonheid boven het gemeene, alledaagsche. En tusschen alles bungelen de aardige dophebloemetjes boven den vochtbloeiende veldjes, dan voelen we het eeuwige, het goddelijke in ons is, dan neemt de vurige, wegzinkende zon ons mee naar een ver, onbekend land, waar zorgen niet bestaan, en waar de menschenlijke geest in alle vreugde en reinheid zich openbaren kan. Weg twijfel, laagheid, lafheid! Ik geloof aan schoonheid, reinheid, aan kracht en moed! De koele avondwind strijkt over de vlakke en brengt ons de geuren van bosschen en velden. Het schemert: uit de verte klinkt elk geluid zoo helder en zuiver, de ruischende windje spreekt zoo klaar en duidelijk luister, de natuur spreekt tot u, de rijke, de goddelijke hoort ge niet, hoe ze van eenheid, van liefde fluistert één zijn allen, de planten, de dieren en wij, alles één: zijn we niet allen van het goddelijke kleed, dat de natuur in zich weeft, een kleed vol kleur en leven, steeds wisselend en zich vervormend, in elke zaak, in elk wezen zich openbarend? We naderen langzaam het dorpje, waar de witte, geurende boekweitvelden en de gele rogge ons toewuiven: ze knikken ons veelbelovend toe als wilden ze ons de wonderen openbaren die ons al zoo lang verborgen zijn geweest als we maar willen luisteren.

Wilt ge, kunt ge luisteren? Kunt ge u bevrijden van den waan dat ge hoog boven alle andere wezens staat? Dan zal ik u moge voeren langs velden en wegen, door bosschen en beekjes, maar vroeg op! Voor vannacht hebben we een heerlijk ruim koestel om boven in 't hooi te slapen.

C. H. EYKMAN.

BIJ 'T MUURTJE.

Heel lang geleden doolde ik dikwijls door den tuin van 't oude buiten, mijmerde bij 't laag verweerde muurtje, waar de druif haar ranken spreidde in grillig-wilde pracht. Aandachtig tuurde ik naar de netten van de spinnen die ze sponnen, zijg-teer, lang voor de droomer van zijn leger rees en buiten kwam in 't licht: soms blonk de dauw als fijne regendrupjes op de webben. Wat was 't mij wonder dan zoo stil te staan in 't wonderlijke wonder, als een kind dat weet niet of 't droom is dien hij droomt Als het dan stil was in den stillen tuin dan ging ik dikwerf zitten op een oud bouwvallig bankje, wiegde heen en weer en neuriede een liedje dat 'k verzon en zoo vergat, wanneer 'k het had gezongen. En als de wind dan dartel speelde en speelde door 't zonnig loof der hooge boomen die hun toppen lieten golven op en neer, dan was 't of heel de blauwe hemel wijkend mij toe zong in een taal die 'k half verstond. Ik liet mij streelen door den gloed der zon die op het muurtje tooverglansen spreidend de kleuren leven deed door 't wondre licht. Soms zat een wit konijntje op het pad dat sierlijk-licht zijn éene oor bestreek fijn-knippend met zijn rose neusje om plots met dollen sprong ver weg te hollen, slaand het vlakke tuinpad met zijn lange beenen, om even later te gaan liggen naast een tragen makker tusschen 't wuivend gras terwijl aldoor fijn-teere klankjes klonken van vogeltjes die zwierven her en der. En al dat blijde leven deed mij vragen wie of het was die 't al bewegen deed, de winden en de wolken en de boomen, de dieren en het jongske dat daar zat. Zóó mijmerend dacht ik even stilkens dan aan wat ik half in sluimer had aanschouwd zoo menig nacht, wanneer ik lag en droomde en de oogen toe toch dingen zag en zag maar spoedig zong ik weer een zomerliedje, vergetend alle vragen in mijn spel, mij koestrend in de liefde van de zon, en telkens keek ik fijntjes naar het muurtje dat loof-bekranst maar glansde in 't milde licht en leek te droomen in den mooien tuin.

J. REDDINGIUS.

INSPECTIE VAN DEN ARBEID.

(Slot).

Wel, dat eerste raampje ziet er goed uit. De heele kunstraat is uitgebouwd tot een dubbele cellenvlakte en zoowaar schittert reeds bovenaan klare honing in menig zeshoekig prisma. Gezien? Dan gaat het raampje weer op z'n plaats, juist zooals 't gekomen was, dus: langzaam.

Op dezelfde wijze inspecteeren we de volgende broedramen, ons dekkleedje slechts opslaand van de raat, die we gaan onderzoeken om daarna weer kalm weg te zetten.

Voor al dat middelste raampje ziet er mooi uit. Onder de toplat bemerkt ge een smalle strook van cellen, die alle met een wit vlak was-dekseltje gesloten zijn. Men noemt dat „verzegelde” cellen: ze zitten boordevol honing. Daaronder ontwaart ge een strookje onverzegelde kamertjes, waarin de nog „onrijpe” honing glinstert.

Het overige deel van deze raat gaan we nu bekijken van den omtrek naar het midden; dan krijgen we netjes naar vervolg alle ontwikkelingsstadiën van de werkbij voor oogen.

Op den bodem van deze (ge dacht zeker: leeg) cellen, die hier langs de zijanten en de onderlat van 't raampje liggen, kunt ge, als ge goed speurt, kleine, witte kromme dingetjes ontwaren; saucijsjes van nog geen millimeter dik en 2 m.M. lang. Dat zijn eitjes, die de koningin in deze cellen gelegd heeft en waaruit larven van werkbijen voortkomen. Die larven ziet ge hier, wat meer naar het midden van 't raampje, grooter en kleiner naar gelang van hun leeftijd. Drie dagen nadat de koningin het ei gelegd heeft, kruipt de larve er uit, maar verlaat den celbodem niet. Ziet ge wel: iedere larve ligt als een Turksch maantje saam gebogen, in haar eigen klein woninkje.

Vijf dagen lang krijgt zoo'n werkbijlarve gratis den kost, toe bereid uit honing, stuifmeel en water door de kindermeisjes in den bijenstaat. Den zesden dag krijgt onze werkbijlarve eenvoudig mets meer, al wou ze nog zoo graag en uit overmaat van ramp metselen de bijen de opening harer cel dicht met een dekseltje van was en stuifmeel. Dit dekseltje is poreus en laat de versche lucht naar de gevangene toe, die niets beters weet te doen, dan een ragfijn zijden behang tegen de wanden harer cel te weven en zich hierin te verpoppen na zes dagen.

Zulke verzegelde broedcellen vullen het gansche centrum van uw raampje en dat ze nu reeds zoo'n groote plaats beslaan is, een bewijs voor de flinke legkracht uwer koningin. Gefeliciteerd er mee! Spoedig zal uw volk zich uitbreiden, als na weer zeven dagen opsluitens de pop is veranderd in een jong bijtje, dat het celdeksel verbreekt en spoedig aan den volksarbeid moet deelnemen, eerst binnen, later ook buiten de gemeenschappelijke woning.

Niet lang na de ontpopping bezet uw koningin de vrijgekomen cellen weer met nieuwe eitjes.

We zetten ons onderzoek voort. Bijna alle raampjes vertoonen een flinke plek broed. En zie nu eens in deze cellen: daar ligt het stuifmeel opgetast, een staalkaart van schoone kleuren. Want door de bijen wordt soort bij soort en kleur bij kleur afzonderlijk bewaard. Hier een cel vol met het hooggeel stof der appelbloesems: ginder een, gevuld met het bloedroode uit de helmknoppen der reseda, daar een witte, een blauwe schat van 't fijne poeder. Hoe de bijtjes dat stuifmeel zoo kleur bij kleur sorteeren in het duister van hun woning? Ik weet het niet: en wie zal het eens weten!

Uw volk heeft flink gewerkt, ge moogt tevreden over hen zijn. Maar daar ze van geen rusten weten willen, moet ge hun plaats verschaffen voor nieuwen arbeid. Dat doet ge door het scheidingsplankje weg te nemen en ter zijde een of twee kunstraten bij te voegen; ook hierop doen ze dan spoedig hun cellen verrijzen, om ze in te richten voor broed- of voorraadkamertjes. Bij een later onderzoek plaatst ge weer nieuwe raampjes bij, tot alle tien de broedramen in gebruik zijn.

Zelfs kunt ge het aankweken van jonge bijen en daardoor den aanwas van

KASTONDERZOEK.

De imkeres houdt een raampje vast met de koplat omlaag, om naar broedcellen te zoeken, terwijl toch de raat verticaal blijft.

uw volk nog bespoedigen op de volgende manier. Als 't weder zeer gunstig is, moet ge eens midden tusschen de raampjes, die de bijen reeds in gebruik hebben, een raam met kunstraat plaatsen, door de eene helft der reeds bewerkte raampjes alle een plaats op te schuiven. Zoo is het broednest in tweeën gedeeld en dat kan geen rechtgeaard bijenvolk dulden. Als razenden vallen ze daarom op die 't werkplan in de war sturende kunstraat aan, bouwen de cellen vlug uit en de koningin zorgt terstond, dat er eieren in komen. Zoo is 't broednest weer aangesloten. Diezelfde bewerking kunt ge later nog eens toepassen, maar doe 't nooit met meer ramen tegelijk en ook niet bij kil weer, anders zou het de bijen wel eens onmogelijk kunnen worden, beide deelen van het broednest voldoende te verwarmen. En dan zouden de larven afsterven, in plaats van in aantal toenemen.

Vergeet niet na elk onderzoek uw broedruim weer warm toe te dekken. Houdt een raampje steeds verticaal, om uitzakken der raat bij heet weer te voorkomen; omkeeren mag wel.

Ik wensch u veel succes en een reuzenvolk tegen den tijd van den grooten honingooft.

CHR. H. J. RAAD.

STALLEN BEZET MET REISKASTEN.

SOESTDIJK (VOORGEVEL EN LINKERLEUGEL.)

SOESTDIJK.

VOR een buitenpaleis heeft Soestdijk zich waarlijk een vorstelijke plaats uitgekozen. Het ligt aan den voornaamsten verkeersweg, die van de hoofdstad naar het Oosten loopt, aan den drukken straatweg Amsterdam-Arnhem, daar waar de vlakke weilanden einde hebben genomen; en bij Groeneveld de eerste groote boomen haar schaduwen opwaarts reiken om den overgang aan te geven naar de Geldersche natuur.

Daar, aan den statigen, breeden, recht-getrokken Soestdijker straatweg, midden tusschen die vierdubbele rij prachtige hout, verheft zich in blank-witte kaatsing het majestueuse front van het buitenpaleis onzer Koningin-Moeder.

Dadelijk daarachter gaat er de kruisweg, die van Utrecht en de Vuursche leidt, en een ruim stuk daarvoor snijdt de kruising van den heerlijken dennenboschweg van Hilversum, om als villa-boulevard zich naar het hart van Baarn uit te strekken.

Zoo schijnt dit wel het middenpunt van het Gooi!

Al die Gooische villa's, achter statige hekken, midden in zorgvuldig onderhouden tuinen, met keur van bloemperken, weelde van frissche heesters en al statig verrijzend hooghout, liggen er als een eerewacht om het paleis, naar alle kanten, naar den Baarnschen, den Utrechtschen, den Hilversumschen, den Eemnesser kant. De equipages rijden er in strakken draf, de auto's snorren zomend aan, de fietsers trekken in zwermen voorbij, de wandelaars flaneeren er Zondags netjes langs.

Waarlijk, Soestdijk is wel het hart van het Gooi!

En voor de Amsterdammers, die de eigenlijke bewoners zijn van het Gooi, is dit een zoete streeling, daar een paleis te koesteren, en hun Koningin-Moeder daar te weten.

Zoo is er geen zonnige Zondagmiddag, of het is er haast zoo mondain als in het Haagsche Bosch van rijtuigen en wandelaars; hier heeft alles de richting van het paleis, en bij het open hek gaan alle hoofden op zij en spitst zich de bewondering naar het groote witte paleis, dat zich achter zijn wijden vlakken voortuin, achter de reuzenperken, statig heft, de standaard wapperend in top, van de bordestrappen de loopers neer, de ramen open, de bloemen in bloei, de lakkeien redderend, in de stallen bedrijvigheid, — en dan in eens misschien de Koninklijke equipage, welke de oprijlaan uit-zwenkt, den straatweg oprijdt, voor een middagtoer 's Graveland om; — en dan links en rechts op de voetpaden de wandelaars uit Baarn, en de auto's en rijtuigen halt gehouden en de inzittenden opgestaan met beleefden groet, van de villa's de bewoners naar het hek gesneld, en kinderen wuivend met hun zakdoeken, en de Koningin vriendelijk buigend onder haar parasol naar ieder, die haar beleefdheid betuigt.

Zoo kennen er hier zoovelen in de zomermaanden de Koningin-Moeder op het vorstelijk buitenverblijf Soestdijk.

Het paleis zelf kent ook iedereen, die den grooten weg langs kwam, want het ligt achter zijn on-grimmig hek vrij en open voor het gezicht, en dit is juist zijn aantrekkelijkheid dat, zóó den schaduwrijken straatweg af, ineens de statigheid van het breede, in machtige ronding gebouwde paleis, geheel wit, als een reusachtige zonnevang, daar vol imponeering ligt.

Naar links en rechts sluiten zich dadelijk zware boompertijen tegen de zijvleugels aan; deze zijn lager dan de middenbouw, die hoewel van geen architectonischen pracht, toch door zijn majestiteitelijk wit en zijn deftigen trant van statig en toch niet strak lustverblijf, dadelijk sympathiek aantrekt.

Voor het paleis is de tuin tot aan den straatweg geheel vlak gehouden, zoodat en op het paleis en op den weg het uitzicht geheel vrij en onbelemmerd is gelaten. Maar naar weerskanten

groeit dadelijk forsich en lommerrijk het hooge hout, met sterken kleuren groen en veel bruin van beuken. In een waar boschpark schijnt dit kasteel te liggen.

Aan den achterkant drijft echter de witte kaatsing van gevel en borden op een statigen vijver uit: rhododendronperken groeien er volomheen, en prachtige stoere stammen dragen er tot zolder de bladvleuren; aan den overkant van den vijver strekt zich een prachtlaan, een koele boschtunnel uit, waardoor, als door een geheimzinnigen kijker, een ver groen weidje te kijk komt.

Heel dit park is telkens weer verrukkelijk van de bekoorlijk stille boschplekjes.

Mogen de hierbij gevoegde foto's daar een indruk van geven. Maar om Soestdijk te kennen, dient men zijn geschiedenis te weten.

De geschiedenis van Soestdijk begint bij Stadhouder Willem III. Den 20sten April 1674 kocht de Prins een hofstede, gelegen onder Baarn, van den heer Jacob de Graeff, zoon van den Amsterdamschen burgemeester Cornelis. De bedoeling van de nieuwen kooper was daar een lustverblijf en wildbaan in te richten en als naam vinden wij uit dien tijd al vermeld de tegenwoordige Zoestdijk. De afleiding daarvan laat zich hieruit verklaren, dat hier ter plaatse vroeger een dijk of waterkeering gelegen mocht hebben, om de lage landen tegen de overstromingen van de Eem te beschermen. Trouwens in een charter uit het jaar 1426 is er reeds sprake van „die dijk, die dijkwege en de slote Zoestdijk“.

Baarn en omstreken, trouwens het geheele Gooi, vindt men in die dagen aangeduid als „landen vol woudstreken, parken en moerassen.“

Dat waren de tijden van Karel den Groote, van Keizer Otto en Hendrik V.

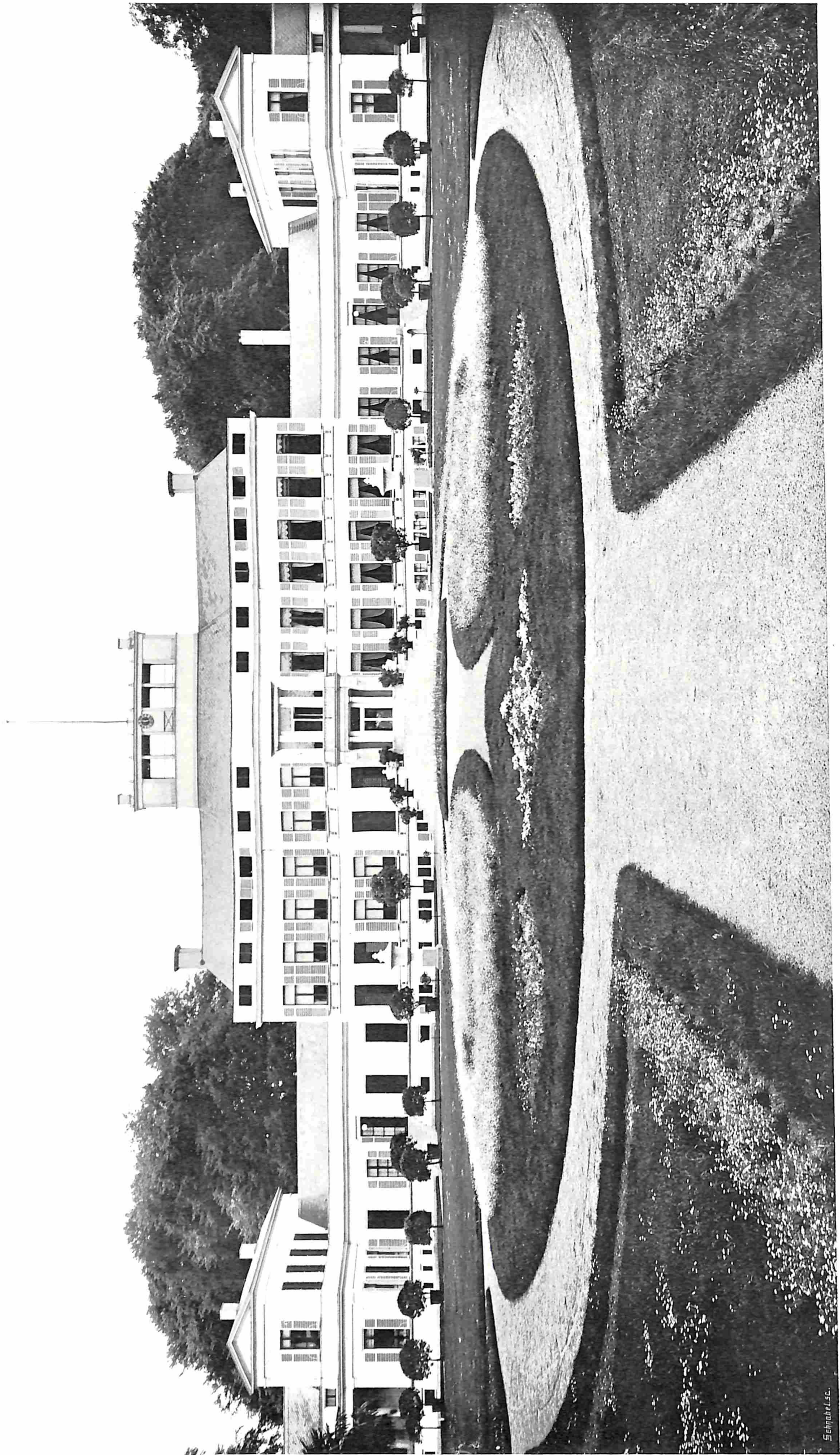
De geschiedenis leert ons, dat in het Gooi herhaaldelijk botsingen voorkwamen. De graven van Holland en de bisschoppen van Utrecht konden elkaar maar niet met rust laten, en de slagvelden lagen dan meest in deze streken — misschien wel op de zelfde plaatsen, waar nu 's zomers het kamp van Laren of Zeist ligt.

In de middeleeuwen toen de streek aangeduid werd als gouw Flehé, was er eveneens menigmaal een bloedige strijd. In 1351 werd Soest door de Hollanders verbrand. Weer later was het de krijgsvruchtige en onbarmhartige krijgsman Maarten van Rossum, die de gewesten veel deed lijden. In 1572 bezette Graaf Willem van den Berg aan het hoofd van zijn geuzenbenden Amersfoort. Toen waren het weer de Spanjaarden onder Frederik van Toledo en Bossu die deze streken brandschatten. In 1581 vielen de Spanjaarden onder Taxis, hier weer binnen en hielden er vreeselijk huis, plunderden en brandden alles wat zij niet meekonden nemen plat.

In de volgende eeuw werd deze provincie evenmin gespaard door de gebeurtenissen, die zooals onze treurige geschiedkundige het innering dat uitdrukt: het volk radeloos, de regeering redeloos en het land reddeloos was. Vooral Utrecht kreeg zijn deel.

Naarden, Utrecht en Amersfoort waren in handen van de Franschen gevallen en de bewoners van Gooi- en Eemland hadden den duchtig te lijden van de uitbuitingen der Fransche soldaten.

Men kan wel nagaan hoe de toestand in de provincie Utrecht was, toen de Franschen in 1673 het gewest verlieten. Zóó ellendig waren er de omstandigheden, dat in de vergadering van de Staten van Holland men het Sticht niet meer als vol wenschte te beschouwen. En slechts op zware voorwaarden wilde men het Sticht weer als gelijkwaardige een stem afstaan: de eischen waren of grondgebied afstaan aan de Staten van Holland, of den ran verliezen in het bondgenootschap der Unie.

SOESTDIJK (FRONT).

Schinkel & Co.

SOESTDIJK (EETZAAL).

Men achtte het noodig dit gewest te vernederen, want hadden Amersfoort en Utrecht de poorten niet, zonder slag of stoot, geopend voor den Franschen Zonnekoning? Had niet de geleliede vlag der Bourbons een jaar lang van den Utrechtschen domtoren gewapperd?

Gelukkig dat deze vernedering het toen gespaard is gebleven.

En degeen dien het daarvoor dank is verschuldigd, was Willem III geweest. De tusschenkomst van den jongen Prins-Stadhouder, die in de vergadering der Staten van Holland zoo krachtig voor de rechten van Utrecht in de bres sprong, behoeft het daarvoor; en de Staten machtigden hem dan ook de Utrechtsche aangelegenheden te gaan regelen op de door hem zelf voorgestelde voorwaarden, welke als zeer billijk te beschouwen waren.

Aan Willem III heeft dus Utrecht zijn alouden rang in de Unie te danken.

En aan dezen zelfden vorst dankt ook Soestdijk zijn ontstaan.

De inhoud van de origineele koopakte, nog in het archief van Soestdijk aanwezig, schrijven wij hier over:

„Wij, Rudolf van Ewijk, Schout, Hendrik Gorden en Cornelis Cornelisz. van de Vuerst. Schepenen tot Baarn, oirconden en kennen, dat voor ons gecompereert is de heer Mr. Jacob de Graeff, woonachtig te Amsterdam, soon en erfgenaam van wijlen den heer Cornelis de Graeff, Heere van Suyd-Polsbroeck, Burgemeester en Raed der voornoemde stad en uyt dien hoofde eigenaar van 't perceel hierna genomineert, en geliedet, vercoft, opgedragen en quyt geschoone ten aen en ten behoeve van Zijne Hoohheid den Heere Prince van Orangie een hofstede met zijn bepotinge en beplantinge en alle 't gene aerd ende nagel vast is, gelegen aan Zoedsdyck; belend ten suyden d'erfgenamen van wijlen den heer Aert van Westrenen en ten noorden d'erfgenamen van Daniel van Wee, wederzijds ter halversloot strekkende voor ter halverwegen tol, achter aen d'erfgamen van Gerrit Hooft, ook gelijcken ter halven sloot, en Hij Heere comparant geden ersten, zoodat hij daaromme beloofde, onder verband van alle zijne goederen, roerende en onroerende, present en toecomende de voorsz. hofstede ende zijne bepotinge en beplantinge te vrijen en vrij te waren van alle commeren en lasten, uytgesondert 's Heeren lasten en erfcoopsrecht is van alle in de brieven af te nemen zonder argt of list.

In oirkonde bezegelt en onderteekend den XXVI April in Ao XVIc vier en zeventig.

Archief van
Soestdijk.
Inventaris No. I.
Origineel op perkament met uit-
hangend zegel van
Rudolf van Ewijk.

R. VAN EWIJK,
CORNELISZ. VAN DE VUERST,
HENDRIK JORDENS,
Oirconde mij Secretaris van
Eembrugge en de Nots.
H. VERWOERT
Nots. ende Secretaris.
1674.

Behalve dat de Prins een groot liefhebber van jagen was daarom hier een jachtterrein met jachtslot in orde liet brengen heeft men dus rekening te houden met de omstandigheid, dat de Prins er prijs op stelde, om in het gewest, dat in staatkundig opzicht zooveel aan zijn steun verplicht was, ook als aanzienlijk grondbezitter meer invloed wenschte te bezitten. In 1710 betoonden de Staten van Utrecht hun erkentelijkheid door de Prins de hooge, rijke, lage en middelbare heerlijkheid van Soest, Baarn, Ter Eem en de beide Eemnessen op te dragen.

Eenige jaren later werd het jachtverblijf uitgebreid door de aankoop van de bezitting „Eijkendaal" van Johan Hooft te Amsterdam aan te koopen. En in dien zelfden tijd werden ook de gronden bijgekocht, waarop de laan werd aangelegd, de bekende schoone Koningslaan, aan welks einde later de naald van Waterloo werd opgericht.

In 1680 besloeg Soestdijk een oppervlakte van 174 morgen (149.64 H.A.) en vertegenwoordigde dus een aanzienlijk domein daarentegen verdiende het toenmalige gebouw weinig den naam van lustslot. Wel kan men in oude prenten van toen de keizer van het tegenwoordig paleis terugvinden, doch tevens valt daarop op hoe het voorplein met onoogelijke houten huisjes bedekt was, die dienst deden als stallen, hokken voor huisdieren, jachthonden enz. Rondom het paleis lag de tuin, waarin betrekkelijk weinig hoog opgaand hout groeide; de aanleg ervan kwam geheel overeen met den smaak die toen in vogue was, n.l. de Hollandsche tuinstijl, na Versailles algemeen herdoopt — zelfs bij ons te lande! — als stijl de Nôtre.

Men had er toen terrassen, springende fonteinen, zeldzame plantsoorten, en vooral de stijve preciese beheerste paden.

De geschiedenis van de wording van het tegenwoordige Koninklijk buitenverblijf te vertellen, is slechts mogelijk door in breedte te trekken de geschiedenis na te gaan van zijn bewoners. Op de wijze trouwens laten kasteelen met historische herinneringen zich slechts bezien.

Bij het overlijden van Willem III werd als zijn eenige erfgenaam aangewezen de jeugdige Friesche stadhouder Johan Willem Friso. Er waren echter erfenisgeschillen met den Koning van Pruisen gerezen en toen deze in der minne geschikt waren, was de erfgenaam aan den Moerdijk komen te verdrinken. Het domein Soestdijk verviel hierdoor aan de Prinses-douarière, Maria Louise van Hessen-Kassel, en deze prinses bracht er dikwijls uit Leiden en worden bezoeken. In 1714 kocht zij van de Staten van Utrecht de Ambachtsheerlijkheden van Soest en De Bilt, van Baarn en Ter Eem, benevens het tienderecht van de gronden in die gemeenten gelegen.

J. F.

(Wordt vervolgd).

GROOTE STADSCULTURES.

HET moge dan waar zijn dat wie binnen is naar buiten trekt, zoo geheel en al zonder bloemen en groen zijn groote-stads-menschen en kinderen toch niet. Ik zelf heb in mijn jeugd aardig in bloemen en vruchten en planten geliefhebberd. Wij woonden in een groot ouderwetsch Amsterdamsch koopmanshuis in de Kalverstraat. Er waren breede trappen, groote kamers, een luxueus salon met een door Lievensz geschilderd plafond, dat méér waard was dan 't geheele huis en dan ook drie groote zolders boven elkaar. Die zolders dienden ons kinderen tot speelplaats, werkplaats, studie-zaal en ook . . . tot tuin. Want dit groote, ruime koopmanshuis had geen tuin, zelfs niet een klein, open plaatsje. En bijna alle kamers waren zon-loos en die waar zon was, dienden voor de zaak, de zaak waar kinderen en zon beiden geweerd werden.

Mijn broer en ik, wij hielden dol-veel van bloemen en planten. Maar behalve een paar stijve, perkamentachtige bladplanten, die in mooie majolica cache-pots stonden te vegeteeren, in de dubbele beteekenis van het woord en die zoolang als wij 't ons ninnerden, er nooit anders hadden uitgezien, dan zooals wij ze kenden, was er in 't heele huis geen levend groen te vinden. Zonder zon is de bloemenkweekerij onvoordeelig.

Maar wij jongens trachtten ons te troosten. De eerste kweekerij legden wij in onze sponseedoozen aan. 't Was wel een treurige cultuur, maar ik herinner mij toch dat wij er véél genot van hebben gehad. Wij stopten een paar paardeboonen — paardeboonen moesten het zijn — in de mufte, duffe sponseedoozen en daar ging dan de natte spons op en 't dekseltje toe. Nu maar goed de spons natgehouden en wij konden hoop koesteren, ten minste wij koesterden ze, dat wij boontjes van de boonen zouden oogsten. En onze hoop werd grooter toen werkelijk na eenigen tijd de boonen eerst opzwellen en daarna een gelig wit, ziekelijk spruitje kwam opschieten. Het ging er nu om, wiens gewas voordeeliger op zou komen. Mijn broer hield zijn sponseedoos open, beweerde dat niets beter dan lucht voor den groei was. Maar ik was deskundig ingelicht, voor de kunstmatige bemesting, stopte mijn sponseedoos volgriffelslijpsel en fijn krijt, sloot echter licht- en lucht zorgvuldig af, omdat mijn plant moest „broeien”. Helaas, mijn boon schoot niet goed uit, terwijl broer al op een gelig begin van een blaadje kon wijzen. Alle tijd die mij in de meest gehate lesuren op school overbleef, en dat was véél, werden nu onder de banklessenaar besteed aan de cultuur. Arie van der Ven, zoon van een tuinman, dezelfde die mij griffelslijpsel en fijn krijt had aangeraden als kunstmest, beval mij warm aan, nu en dan eens zachtjes aan de „spriet” te trekken. Welnu, hoewel ik trouw nu en dan even zachtjes aan de witte spriet trok, erg voordeelig stond mijn plant niet. Daarentegen begon het geelwitte blaadje van broer's cultuur zich heel aardig te ontwikkelen. Je kon al heel duidelijk zien, dat het een echt blaadje was van een plant. Dit bracht mij tot een vertwijfelde daad . . . onder de Nederlandsche-taalles, daar heb ik mij altijd 't meest bij verveeld, trok ik een beetje te hard aan de spriet en hield dat armzalige uitspruitseltje in mijn handen, terwijl de boon uit de sponseedoos op den grond viel. Daar zat ik . . . je bukken en naar de boon zoeken ging niet. Dat kostte je een half uur schoolblijven . . . zoo zat ik dan, met het wasbleeke uitspruitseltje in mijn hand en de boon op den grond, wie weet wel weggerold tot onder het bereik van de schoenen van het kameraadje naast mij.

„Canter, ga voort!” klonk opeens de welbekende stem van „mijnheer”. Dat was een van zijn straf-trucs, onder het lezen, plotseling een jongen, die er niet bij was, de leesbeurt te doen vervolgen.

„Columbumbus, columbumbus!” fluisterde Hein van Aken achter mij. Nu wist ik, dat je Hein nooit kon vertrouwen. Maar een drenkeling houdt zich vast aan een stroohalm en dus zei ik dapper: „Columbumbus”, het woord lang uithalend en onderwijl bliksemsnel zoekend op het blaadje van 't leesboek. Maar het luide gelag verkondde mij dat ik 't gelach had te betalen (als ik hier g en ch wellicht verwisseld heb, spel ik Kolléwijn's(ch)). Taal is altoos mijn zwakke zij gebleven). Ik moest de klas uit en achter de banken *staun* tot de les om

was en na twaalf uur een half uur nazitten. Wonderlijke pædagogie. Een levenslustig bloedrijk knaapske van negen tot twaalf op de schoolbank houden en hem dan nog in die mufte, verpeste schoollokaallucht een half uur extra laten zitten en dat alleen omdat hij de bloemen der Brenta liefhad.

Daar stond ik, achter in de klas, in mijn handen het wittige boon-scheutje warmend en koesterend en daar ver, onder de bank, wellicht onder den voet van dien lammen Hein van Aken, het andere deel van de cultuur, de boon! Spreek niet van kiespijn als van een kinderramp. Een kind met kiespijn wordt bemedelijd en vertroeteld. Maar een jongen, die school moet blijven en dan nog weet, dat daar ginds een onmisbaar deel van de plant ligt, welke hij gedeeltelijk in zijn handen houdt . . . En zoo iemand met een jongeren broer, zonder deskundigen vriend-wiens-vader-tuinman-is, en die jongere broer met een welgelukte cultuur, met een heusch blaadje . . . dat is kinderrampzaligheid.

Om half een, toen dan ten laatste de marteling van dien schooldagmorgen voorbij was, kon ik mij eindelijk bukken en gelukkig, het boontje lag onvertrapt onder de voetenbank. Haastig stopte ik mijn sprietje in 't gaatje van de boon, probeerend hoe het gezeten had. Maar juist als met het gebroken porselein . . . het hield niet meer. Dan maar lijmen. En thuis voorzichtig een beetje gom aan de boon en de spriet gedaan en zoo was de kunst de maitresse van de natuur. Het was een mariage forcé, symbool van les femmes qui collent, mijn gelijmd sponseedoos-paardeboontje, arme groote-stads-kind-natuurlijke.

Doch veel zegen zat er niet op. De natuur adverteert niet, ik bedoel, zij laat zich niet lijmen. Terwijl aan broers boon zoowaar al een geel puntje, dat was het begin van het *tweede* blaadje van echt plantengroen, ontbotte, was mijn sprietje akelig verschrompeld. Deskundige raad van den tuinmanszoon werd ingehaald. „Hij het 't schimmel”, zeide de deskundige, nadat hij de boon had „geausculteerd”. „Wat mot je er tegen doen?” vroeg ik. „Dat zeg ik je niet voor niks. 'k He je al zooveel voor niks gezegd.” „Dát was waar. Griffelslijpsel, fijn krijt, dicht houden om te broeien . . . 't was véél gratis raad. „Nou, wat mot je dan hebbe voor een raad.” „Een postzegel.” „Goed. . . hier heb je een mooie. . . een zeldzame, een overdruk van Curacao.” „Dat ding, da's niks waard, dat heb ik zelf dubbel. . . Neen. . . ik mot een driehoek van de Kaap hebben! —”

Een driehoek van de Kaap! Weet iemand wel, wat zooiets

SOESTDIJK (V'ESTIBULE).

beteekent in een jongens-postzegelalbum? Dat was een pyramidale eisch. Maar een goede raad om een gelijmde boonensprijet van „het schimmel” te genezen en tot alles overtreffenden wasdom te brengen, dat is óók niet iets, dat te onderschatten is. Daarbij kende ik een middel om Kaapsche driehoeken te *fabriceeren*. Je plakt twee gelijkkleurige postzegels op een stukje papier, knipt er een driehoek van, strijkt er met je *jongens*-vinger overheen, dan wordt-ie méér dan voldoende groezelig onleesbaar en je hebt voor den niet-kenner een driehoek. En dank zij deze Kaapsche politiek kreeg ik den raad ik moest de boon in mijn mond houden, minstens een uur.

Dit middel moge goed geweest zijn — en ik beveel het tuiniers, die zieke planten hebben, ter onderzoek aan, want ik heb den raad van deskundige zijde — voor mij had het één praktisch bezwaar. Hoe in hemelsnaam kan een jongen een uur een opgezwollen boontje in zijn mond houden zonder er op te bijten en zonder het in te slikken .. en dan nog wel een boon met een gelijmd uitspruitsel er aan .. en nec plus ultra zooals 't op sigarenkistjes heet, een *paardeboon*, dat wil zeggen iets dat op 't branden na met een „okkie” (1) gelijkstaat.

Ik wil het wel weten .. ik heb mijn eerste cultuur opgeslikt. Later heb ik ervaren, dat het veel tuinders al niet beter gaat — zij eten hun eigen bedrijfskapitaal ook op.

't Boontje van broer echter bleef prachtig doorgroeien. Wij hebben 't later in een bloempotje geplant en 't in de dakgoot in de zon gezet, waar wij, met levensgevaar, één misstap zou ons vijf-en-twintig meter diep op 't Kalverstraatsche asphalt hebben doen storten, 't trouw begoten. Er kwamen blaadjes en ranken aan en ten laatste zoowaar een enkel vleugelbloempje. Wat dat ééne bloempje van ons in de dakgoot geteeld boontje, ons arme groote-stadskinderen, een genot gegeven heeft! Wij vlógen naar den zolder als wij van school thuis kwamen. Ik lette zelfs bij de taalles op, als wij lazen, al had ik de verhaaltjes van „Eigen Bodem” al den dag nadat ik 't boekje kreeg uitgelezen, en vond niets vreeselijken, dan het herkauwen met dezelfde hakkende langzaamheid van een lezend kameraadje van al gekende leeslesjes. Doch een half uur schoolblijven .. een half uur later zien of er al een tweede bloem was, of of er nu ook al „okkies” aan de plant groeiden, dat was toch nog erger. Maar 't bleef bij 't ééne bloempje, dat verdorde zonder vrucht te dragen behalve dan die heerlijke vrucht der vreugde van 't gevoelige kind bij de aanschouwing der natuur.

BERNARD CANTER.

(1) Okkie = molleboonen, geroosterde boontjes, Amsterdamsche kinderlekkernij.

JACHT OP WAPITI'S IN DE ROCKY MOUNTAINS.

DE *Rocky mountains* in de Far-West van Noord-Amerika herbergen nog steeds groote kudden *Wapiti's*, het prachtige groote hert, hetwelk daar in het onbewoonde maagdelijke gebied van 't verre Westen een schuilplaats heeft gevonden tegen de broodjagers, die bezig waren dit edele wild stelselmatig uit te roeien, totdat de Amerikaansche regeering op het gelukkige denkbeeld kwam, deze dieren in bescherming te nemen. In het aardige periodiek *Je sais tout*, vertelt de heer Georges Lacour op onderhoudende wijze van een welgeslaagden tocht naar die verre streken, gewapend met buks en camera. Hij wendde zich tot de redactie van het sportblad *Outdoor Life*. Hij geeft vervolgens zijn vriend, den redacteur, de volgende opdracht: Een Parijzenaar heeft vijf weken vacantie uit en thuis. Hij wil naar de Far West reizen en vandaar een paar mooie jachttrophéeën meebrengen!.....

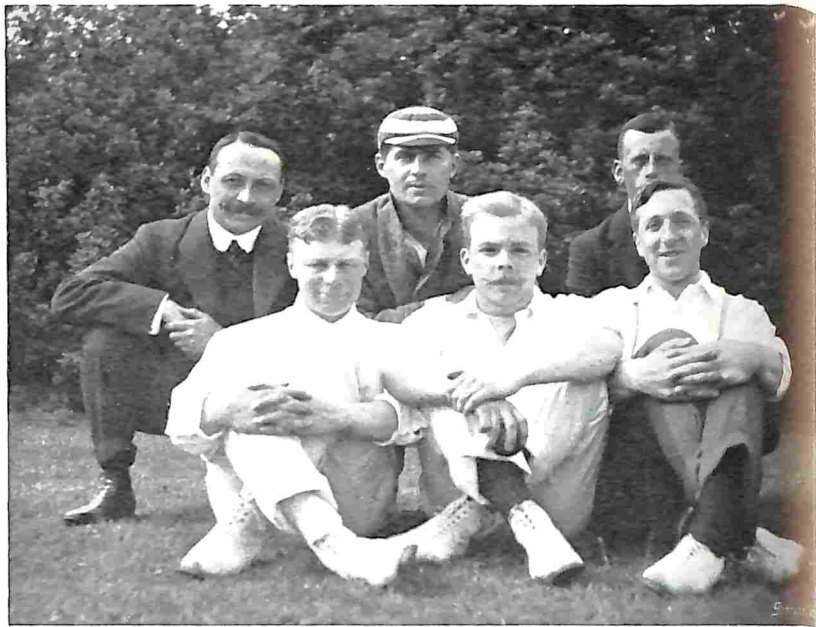
Waar kan hij met de beste kans van slagen zijn kruit verschietsen? Punctum. Na beraad met den redacteur-voor-jacht maakte hij het navolgende programma op: Gegeven de tijd van het jaar (October) en de weinige tijd die ter beschikking gesteld wordt, werd Noordoostelijk Wyoming tot jachtterrein gekozen. Daar zou men kudden *Wapiti's* aantreffen, verdreven uit de wouden van het Yellowstone Park door de naderende winterkoude, maar ook de antilope, het roode hert, mouflons! Een aanlokkelijk program voor een jager!

De heer Mac. Guire zette toen de jacht-expeditie verder in elkaar. Er werd getelegrafeerd en geschreven, de beste gids van de streek, M. S. N. Leek, medewerker van *Outdoor Life*, tevens een uitmuntend fotograaf, zou meegaan en aldus geschiedde.

Twee dagen later verliet men den trein te Saint Anthony en daar bleek bij aankomst, dat de telegrammen hun werk hadden gedaan, alle moeilijkheden waren reeds uit den weg geruimd, de gids wachtte aan het station en per *buggy* reed men weldra naar Jackson, de woonplaats van den heer Leek, waarheen elk jachtseizoen talrijke liefhebbers zich begeven, om van daar uit hunne tochten te maken, die de moeite loonen. Aan wild is er geen gebrek!

Want het optreden der Amerikaansche regeering ter bescherming van den wildstand heeft doel getroffen.

Eenige jaren geleden, zoo vertelt de heer Lacour, kon men nog overal in de Far-West jagen naar hartelust zonder eenige vergunning. Sedert dien tijd moet men echter een *licence* (jachtverlof) nemen, waarvan de prijs verschilt in de verschillende Staten. In Wyoming kost zij 50 Dollar en geeft den schutter

EEN PAAR OPRICHTERS VAN DE NIEUWE „HILVERSUMSCHE CRICKET-CLUB”.

het recht om gedurende het loopende seizoen (dat is van 1 September tot 15 November) neer te leggen: twee *wapiti's*, twee gewone herten, twee antilopen, een mouflon en net zoo veel beren, wolven, cougar's als er maar voor den loop van zijn geweer believen te komen.

Te Jackson bloeit, evenals in andere stadjes van de Rocky Mountains een bedrijf, hetwelk zich uit den aard der zaak in die streek ontwikkeld heeft, n.l. dat van „ondernemer van de groote jacht”.

Deze leidsmannen nemen het op zich om, tegen een te voren overeen te komen belooning, er voor te zorgen, dat de gasten niet platzak thuis komen. Deze gidsen kennen natuurlijk alle hoekjes en gaatjes van de uitgestrekte jachtvelden tot in hun diepste schuilhoeken, de gewoonten der dieren hebben bovendien voor hen geen geheimen. M.a.w. men kan niet buiten hun diensten. Het kan geen kwaad hier tevens mede te deelen, dat die gidsen een syndicaat vormen en vaste prijzen hebben gesteld. Zoo kost een gids fl. 12.50 per dag, een kok fl. 7.50. Voor elk paard betaalt men fl. 1.25 per dag, onverschillig of het al rijpaard dan wel als lastdier wordt gebruikt. In die prijzen is berekend de huur van zadels en tuigen, tenten en de verdere uitrusting van het kamp. De voeding echter van den sportsman en diens volgers komt ten koste van den eerstgenoemde.

En zoo trekt dan het gezelschap, met tenten, kookgerei, slaapzakken, geweren, patronen, photographische toestellen, en er op een mooien dag op uit.

De tocht, die door Lacour* beschreven wordt, richt zich naar Jackson's Hole, een 65 MK. lang, uitgestrekt dal, in den regio circa 2 Mijlen breed, hetwelk zich ten zuiden van het beroemde Yellowstone-park uitstrekt. Dit park, het zij hier voor onze lezers, die het niet reeds mochten weten even gezegd, is niet zoo zeer een park, in den zin zooals wij dit bedoelen, doch een enorm uitgestrektheid van bergen, bosschen, plateaux en valleien, ongeveer zoo groot als Nederland en België te samen. Dit is dus 'n soort „schoonrevier”, waarin het wild door bijzondere bepalingen beschermd wordt.

Het spreekt dus van zelf, dat in de nabijheid van dit uitgestrekte Walhalla der jagers goede jachtvelden liggen en daárhoeveer gaat dan ook de Parijzenaar in 't genot van zijn 5 weken vacantie.

De vallei van Jackson's Hole ligt nu juist niet in 'n putje, maar bevindt zich nog steeds op 2100 Meter boven het niveau van de zee! Op een dergelijke hoogte heeft deze man van den boude vard, getogen onder den rook der groote wereldstad, te kampen met een verschijnsel hetwelk elkeen, die in den winter de bergen in gaat, reeds zal zijn opgevallen: hij klaagt er over dat de antilopen hem telkens bedriegen. Zijn schattingsvermogen la hem totaal in den steek, telkens als hij een stuk wild in 't vizier neemt. Zoo brandt hij los op 'n oolijk *prairie chicken*, dat hem toeschijnt onder schot te zijn; maar de wereldwijze vogel, draai de kop eens naar hem toe, schudt de veeren en blijft rustig door vliegen. Het bleek dat de afstand niet 50, maar eerder over 200 Meter moest bedragen. De goedlachsche Franschman biecht z'n misschot eerlijk op en beklaagt zich dan, nog steeds geen *wapiti's* te zien. Nu, zoo héél makkelijk moet het ook niet gaan. *Wapiti's* zijn geen konijnen. De statige *ceruus canadensis*, in de „wigwams” der Shawnee-Indianen onder den meer huiselijke naam van *wapiti* bekend, is 'n aanzienlijk stuk wild.

Hij is circa een derde grooter dan het Europeesche hert, heeft een korter staart en langer ooren. Men heeft exemplaren gemeten die meer dan 2 Meter hoog waren, gemeten op het schouderblad en het is dus geen wonder, dat er bij voorkeur jacht op is gemaakt. Tot omstreeks het midden der vorige eeuw was deze hertensoort over geheel Noord-Amerika in de volle breedte verspreid en hield zich op van den poolcirkel tot ver in 't zuiden. Tot 1895 heeft men het dier stelselmatig uitgeroeid, en van de geschatte 2 miljoen *wapiti's* waren er toen niet meer dan een 500,000 over.

Sedert dien nemen ze weer toe en thans zijn erwe er aanzienlijk meer dan in 1900.

Het geduld van den heer Lacour wordt echter niet op een al te zwaren proef gesteld. Hij wordt door zijn bekwamen gids geleid naar plaatsen, waar hij twee kudden kan aanschouwen, ieder van ca. 1500 stuks! Het duurt echter nog twee dagen voordat men een hert onder schot krijgt.

* * *

De derde dag gaat men wederom op het pad.

Uit de beschrijving blijkt, dat het gezelschap telken avond weer naar den *cabine* van den gids terugkeert om er te overnachten.

Eindelijk ziet men door een kijker drie zwarte stipjes tegen de sneeuw uitkomen! De paarden worden aangezet en men tracht het wild onder dekking van terreinplooien te naderen, als de gids plotseling een teeken geeft!

Men houdt den teugel in en ziet in de door den gids aangegeven richting op een heuveltop eensklaps een 20 tal prachtige wapiti's, die de ruiters gade slaan, de ooren gespitst!

Nu is het lang verwachte moment gekomen! fluks afgestegen en een der grootste exemplaren fijn korrel genomen!

Maar jawel, — wederom komt het optisch bedrog ditmaal den jager op 'n misschot te staan en de kudde verdwijnt in 'n wolk van sneeuwstof. Niettemin, de emotie was er.

En die wordt wel-dra genoten in nog heviger mate, wanneer het gezelschap een volgend maal, bij 't krikken van den dag naar de vallei trekkend, waar de aanwezigheid van wapiti's gesignaleerd was, een zeldzaam schoonen aanblik wordt geboden ..

Na een pittigen galop van bijkans twee uren door de een voet hoge, versch gevallen sneeuw, komt men aan den rand van een plateau.

Men ziet, vóór zich uitgespreid, een immense vlakte en daarop schijnen boompjes te groeien, tal van donkere stippen plekken op uit de sneeuwwarande der breedemaatloze, valleien

Dan roept de gids uit: „Hoe nu? Uit ge geen kreet van bewondering, mijn-heer?”

Nu de kijker ter hand genomen en scherper toegezien..

Ja zoowaar, het zijn geen boompjes, die zwarte stippen, maar duizenden wapiti's, op hun weg naar het zuiden, pittig silhouetterend, blauwe schaduwlijnen naast zich tekenend op de schitterende sneeuwkrystallen.

De heer Lacour beschrijft verder hoe ze de begeerde wapiti's onder groote moeielijkheden en met groote inspanning van krachten telkens weer trachten te besluisen, hetzij om ze onder schot, hetzij om ze op het negatief te krijgen.

* * *

Dit verhaal van jacht-excursies in de wilde Rocky Mountains is als een opwekking!

Een dergelijke mooie, hoewel moeitevolle jacht lokt tot navolging uit en we geven juist dáárom namen en bijzonderheden, wijl heden ten dage geen afstanden meer bestaan en de jacht op groot wild ook bij onze Nederlandsche jagers in trek begint te komen.

Van New-York uit is via Chicago de Far West spoedig te bereiken en de jacht zelf vordert geen halsbrekende toeren, waar men blijkbaar te paard den tocht naar de terreinen kan maken en 's avonds weer in 'n jachthuis of goede tent overnachten.

Het eenige bezwaar zal zijn het samenvallen van het Wyoming seizoen met onze jachtijd, maar de afwisseling is toch de moeite wel waard, en als men zorgt 15 Sept. ter plaatse te zijn, kan men toch gemakkelijk weer van af half October in 't goede vaderland de campagne op „hair en veer” meemaken.

DURE ORCHIDEEËN.

TEGENWOORDIG kent ieder ze wel, de orchideeën, vorstelijke telgen der tropische oerwouden. Lang hebben zij weerstand geboden aan alle pogingen, om hen van de hooge takken der woudreuzen, van waar zijelkaar met hunne schitterende bloemtrossen toewuifden, in vulgaire bloempotten over te brengen, en liever verkozen zij den dood, dan zich te bukken onder het juk des bloemkwekers. Nog niet zoo erg lang geleden, werden slechts in de serres van vorsten en eenige millionnaires enkele orchideeën gevonden, die dan gewoonlijk na een kwijnend bestaan van eenige jaren te gronde gingen; doch sinds men er zich op toegelegd heeft, de planten in de serres onder dezelfde omstandigheden te brengen, waarin ze in de natuur leven, hebben ook zij den tegenstand moeten opgeven en tegenwoordig kan men hen voor alle groote bloemenwinkels dagelijks bewonderen; in de serres van vele plantenliefhebbers treft men ze aan en het is eene zeldzaamheid wanneer op de maandelijksche plantenkeuringen der Kon. Ned. Maatschij. voor Tuinbouw- en Plantkunde geene orchideeën worden ingezonden.

Toch toonen de hooge prijzen, die men voor planten zoowel als bloemen betalen moet, op gevoelige wijze, dat de „standelkruis-

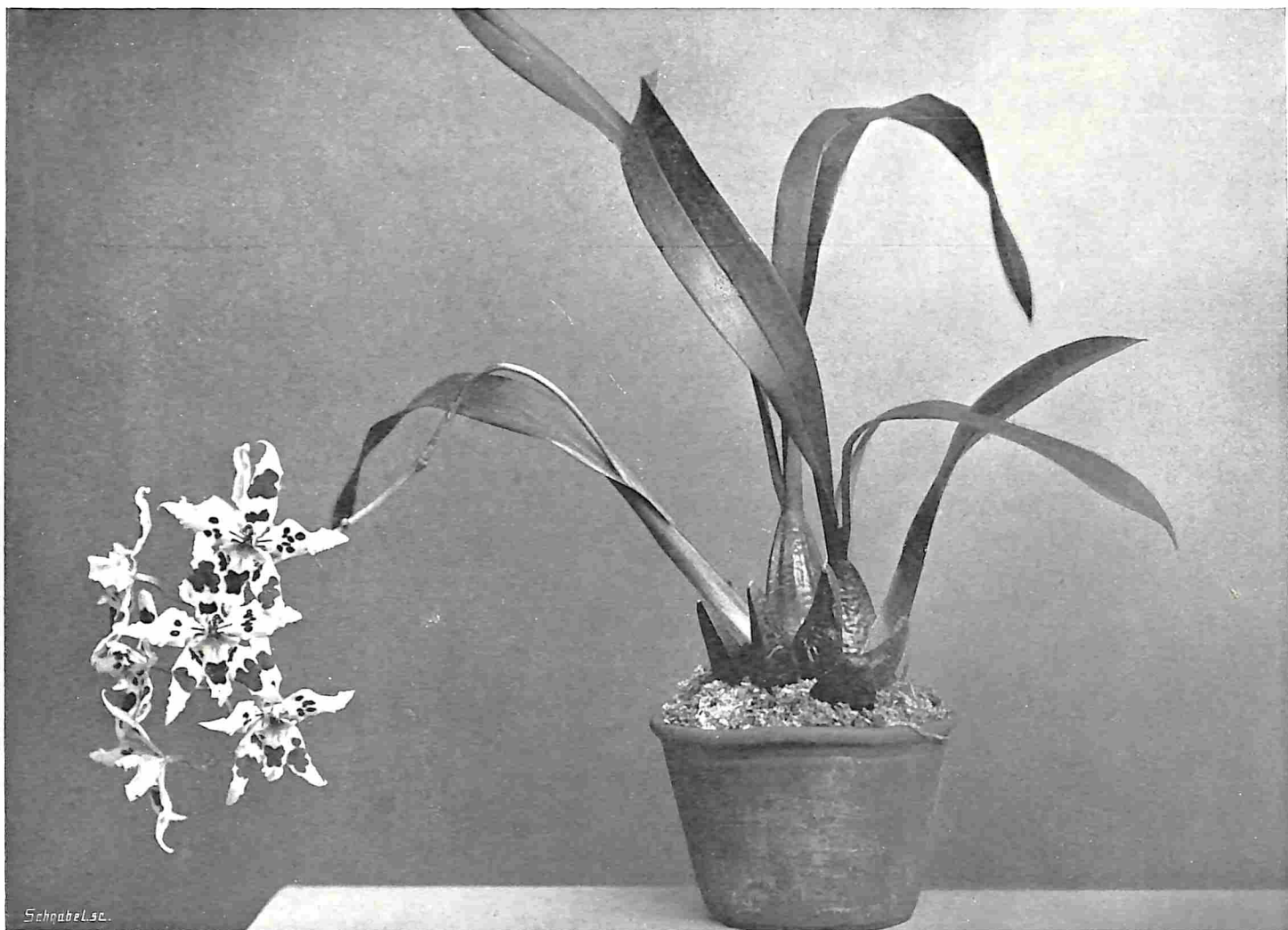

Foto Bern, Zwiers. FRAAI ROODGEVLEKTE VARIËTEIT VAN ODONTOGLOSSUM CRISPUM.

den” — zoo is hun Nederlandsche naam — niet de eersten de besten onder Flora's kinderen zijn en onwillekeurig denken wij aan de tijden van den windhandel in tulpen, wanneer wij de berichten lezen, die van groote buitenlandsche orchideeënveilingen tot ons komen. Velen onzer lezers zullen zeker evenmin als wij hebben geweten, wat de hooggeprijsde exemplaren onderscheidt van de andere, die wij dagelijks voor de bloemenwinkels zien, en wij hebben ons daarom gewend tot den bekenden orchideeën-kweeker, den Heer E. van Nederhasselt te Aerdenhout, in wiens bezit, zooals de tuinbouwbladen indertijd vermeldten, de kostbaarste orchidee van ons vaderland zich bevindt. Aan zijne welwillendheid danken wij de onderstaande foto's van kostbare variëteiten uit zijne verzameling, die den leeken duidelijk kunnen maken, wat de liefhebbers zoeken en waarom zij die hooge prijzen betalen.

Het zijn bloemen van de prachtige, als snijbloem zoo gezochte, en van Mei tot half Juni in alle bloemen-étalages prijkende „odontoglossum crispum”, de bloem, door haar fraaien ster-vorm, hare sneeuw witte kleur en den gracieusen vorm harer ranken, tegenwoordig schier onmisbaar in de bruidsbouquetten der upper ten.

Deze bloem nu vertoont groote neiging tot afwijking van het gewone type. Als men b.v. 100 bloeiende planten dezer soort neemt, zullen er ternauwernood tien gevonden worden, die gelijk zijn. De overige zullen allen door verschillend geplaatste vlekken en strepen onderling verschillen. In de meeste gevallen nu zijn die afwijkingen niet groot, zóó, dat zij eerst bij nadere beschouwing opvallen. Soms tijds echter zijn die vlekken of strepen zoo groot

en op zoo regelmatig wijze geplaatst, dat zij reeds op het eerste oog doen zien, dat men met iets bijzonders te doen heeft. Ook kan de witte grondkleur geheel of gedeeltelijk door geel of lila vervangen zijn, waardoor men zou denken eene geheel andere soort te zien.

Het zijn nu dergelijke variëteiten, die de liefhebbers of verzamelaars zoo duur betalen, en de lezers kunnen zichzelf uit de foto's overtuigen, hoezeer de afgebeelde bloemen van de alom bekende witte afwijken en hoe bijzonder fraai ze geteekend zijn.

Hierbij dient nog opgemerkt te worden dat de variëteiten standvastig zijn, d.w.z. dat eene plant, die éénmaal zoo geteekende bloemen geeft, dit ook in 't vervolg altijd zal doen. Waarin nu, zoo zal men allicht vragen, verschilt de vroegere zoogen. windhandel in tulpen van den tegenwoordigen orchideeënhandel? Zijn de prijzen der orchideeën ook niet ver boven de werkelijke waarde? Het antwoord is: neen, want van eene

nieuwgewonnen en duurbetaalde tulp kon men in betrekkelijk korten tijd er zoo vele maken, dat zij hare waarde, — die toch in het uniek zijn gelegen is — terstond verloor, terwijl dit bij de orchideeën uitgesloten is; deze behouden dus hunne waarde.

Als merkwaardigheid zij ten slotte nog vermeld, dat de Heer van Nederhasselt ons nog de fotografie in kleuren toonde, van een geheel rooden *odontoglossum crispum*. Voor deze plant werd hem door een buitenlandsch kweeker, dus door iemand, die er zelf ook nog wat aan verdienen moet, de somma van f. 1000.— (f. 12.000) geboden, hoewel het nog maar een nietig plantje was. De Heer van Nederhasselt gaf er toen echter de voorkeur aan, de plant nog eenige jaren voort te kweken, teneinde er een krachtig exemplaar van te maken.

Laten wij hopen, dat 't hem gelukken zal.

EEN „PRIZE FIGHT”.

HEB je lust eens een „prize-fight” 1) te gaan zien? vroeg mij op een avond een goed van de praktijken der beroepsboksers op de hoogte zijnden vriend, toen wij door de straten van New York kuierden en niet precies wisten, wat wij aan zouden vangen.

„Een prize-fight”? gaf ik verwonderd ten antwoord. „Ik denk dat vuistgevechten wel in New York verboden zullen zijn?”

„Er is veel in New York verboden, dat toch gebeurt, zeide mijn vriend lachend, in alle geval maak ik je er vooruit opmerkzaam op, dat je daar, waar ik je brengen zal, geen lid der upper fourhundred zult aantreffen. Waarschijnlijk alleen slecht gespuis, maar het schouwspel is misschien interessanter dan wat ook in New York.”

„Nu dan er op los!” antwoordde ik. Een prize-fight onder dergelijke omstandigheden had ik al lang graag eens gezien. Het milieu is daarbij soms amuserender dan de heele voorstelling.

„Eigenlijk zie je er mij te elegant uit,” kritiseerde mijn vriend met onderzoekenden blik. „Doe je ringen af en sla je jaskraag op, dan gaat het wel. Overigens ken ik den Manager daar bij Worman.

Uit het drukke beweeg der City waren wij intusschen door meerdere zijstraten in een der werkmanswijken geraakt en stonden

1) Bokspartij van beroepsboksers

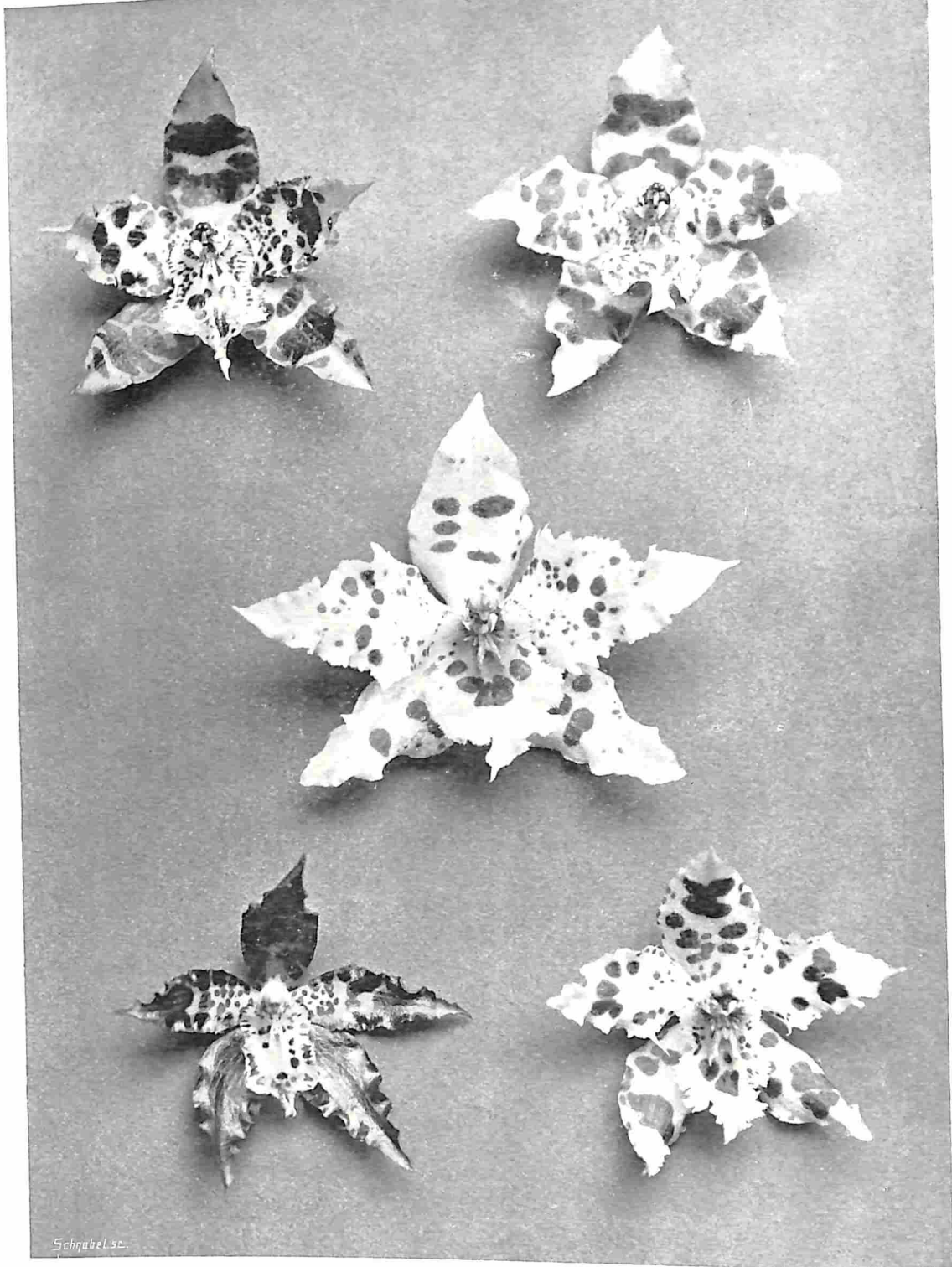

Foto Bern. Zeevers.

ORCHIDERËN (NIEUWE VARIËTEITEN).
(Bekroond door de Ned. Mij van Tuinbouw en Plantkunde).

en klein.”

Aan de naburige tafels was men op ons gesprek gaan en plotseling ging het gerucht dat Jim Braid niet komen zou. Een dreigend geweld verhief zich. Ik dacht er een formeel gevecht zou ontstaan, zoo levendig w discussies voor en tegen den afwezige. Op het tooneel een groote jongen met een oude versleten jas opgedoken proefde met grove schorre stem het geweld te beheerschen verscheen Worman plotseling zelf op het podium.

„Maak dat je wekomt en ga je verkleeden. Sam!” sch hij woedend tegen den jongen, die zich onwillig en ve spuwend op den achtergrond terugtrok. Daarop beval stilte. Met zijn krachtige stem en duister kijkend begon gens, die schurk van een vent, die Jim heeft het er aan De duivel zal hem halen! Maar weest maar stil,” ging op verzachtenden toon. „Er zal u niet te kort worden Ik ben een man van mijn woord. Hier zijn 30 Dollars die tegen Sam optreedt. Ja, iedere ronde die hij t

nu stil voor een oud, vuil, bouwvallig huis, dat zich door een kunstig bord te kennen gaf als „Worman's Dance-hall” terwijl een dunne regen naar beneden piekerde en ons uiterlijk niet bepaald op zijn voordeelst veranderde.

„Here we are,” zeide mijn vriend. „Fijne omgeving, hè? Goede avond, Mr. Worman.” Deze laatste woorden richtte hij tot een grooten, onverschrokken uitzienenden, stevige kerel, die in den donkeren doorgang stond en die ons vervolgens grinnkend een daller lichter maakte. Daarop voerde hij ons door een lange, spaarzaam verlichte gang naar een vuile, met tabaksrook gevulde zaal waarin aan talrijke kleine tafels een gemengd, nu juist niet ver trouwen inboezemend gezelschap zat, dat naar het gepeperd voordragen van een coupletzanger luisterde en van tijd tot tijd zijn belangstelling te kennen gaf door joelen, trappelen of door mee te zingen.

Onze komst werd bijna niet opgemerkt, zoo namen wij plaats aan een der weinige, onbezette tafels achteraan, en bestelden daar na een „Drink”.

„Wat krijgen we vandaag, Worman?” vroeg mijn vriend onzen gelder, die zich met een weer op zijn post wilde begeven.

„Jim Braid zal tegen Sam Buck optreden,” antwoordde hij ons. Hij zette een gezicht, een kunstig kok, het voornemen he een gast iets buitengewoons op te dissen. „Maar ik maak er al bezorgd over wat Jim blijft. Om zo zal het beginnen en is het voorlaatste nummer. Als Jim niet kan beleven we een reuz krach. Maar nu ik nog even naar voor

In de zaal was on tusschen steeds rook en rumoer gemen. Niemand luist meer naar het voor gen op het tooneel. schreeuwde en le door elkaar. Men duidelijk waarne dat de aantrekke heid van den a nog moest komen

Na eenige mi kwam Worman. Hij scheen zeer wonden. „Dat modder, die verv Jim, laat mij wa tig in den steek een lataard, een grooten mond e terug krabbelen. loofde waaracht er niets was dat voor 30 Dollars willen doen, m moet iemand vo in laten springe ders slaan mij gens mijn loka

uithoudt, leg ik nog 5 Dollars toe! Nu, wat zegt jullie nu?" riep hij, manhaftig naar voren tredend; daarbij vertoonde hij bij het licht der duistere, flikkerende lampen een bundeltje vuile bankbiljetten. Het was langzamerhand in de zaal rustig geworden. Men keek om, of er wel iemand was die 30 Dollars verdienen wilde. Maar niemand bewoog.

"Je hoeft niet te denken, dat zij zich geneeren," fluisterde mijn vriend, „maar Sam Buck is een geducht gevaarlijk bokser en niemand zou graag met een ingeslagen neus naar huis willen."

"30 Dollars!" brulde Worman nu weer. „30 Dollars, Gentlemen! Heeft niemand lust? Kom maar hier, die het geld verdienen wil! Kom, mijn jongen, kom!" riep hij nu overredend tegen een kort-gebouwd, krachtig jongmensch, naar allen schijn een matroos, die door zijn kameraden naar voren geduwd werd en die na wat tegenstribbelen hun zin volgde. „Kom, mijn jongen," herhaalde Worman, vriendelijk wenkend, en de menigte in de zaal brulde hem aanmoedigend toe, blij dat er nu toch nog een gevecht zou komen. „Bravo, oude zeebeer, bravo!" schreeuwden ze. Toen werd de naar de 30 Dollars begeerige op het podium geduwd en verdween na een korte samenspraak met Worman op den achtergrond van het tooneel.

Onder het publiek ontstond nu weer een oorverdoovend lawaai. Eenige ondernemende geesten gingen onmiddellijk weddenschappen aan en boden 30 tegen 10 Dollars aan diegene, die zou willen wedden dat de zeeman het geen enkele ronde tegen de slagen van Sam Buck uit zou houden. Buck was intusschen weer te voorschijn gekomen en loerde met arrogant glimlach op de toeschouwers neer. Zijn bovenlijf was geheel naakt en liet een zeer krachtige borstkas en eerbiedafdwingende spieren zien; de man zag er pezig uit. Van de heupen tot aan de knieën was hij gekleed, in een linnen broek, opgehouden door een vuile ceintuur van leder. Aan de voeten droeg hij grove schoenen met dikke zolen. Nu verscheen ook zijn tegenpartij in dezelfde kleeding, die waarschijnlijk iemand anders toebehoorde. De jongen zag er niet kwaad uit. Men kon aan zijn gezicht zien, dat hij een van die naturen was die geen gevaar en ook geen gevecht vreezen. Een half hoofd kleiner dan Sam Buck, maakte hij den indruk van een zeer handig, maar ook krachtig persoon.

„Gentlemen," werd nu Worman's stem gehoord. „Dit is Mr. Patterson, die ons het genoegen wil doen eenige stooten met Sam Buck te wisselen. *Go on, Patty!*" zeide hij plomp en vertrouwelijk lachend, terwijl hij den matroos hard op den rug klopte. Daarop ging hij op een stoel zitten op zij van het tooneel en liet de kampplaats aan de beide tegenstanders over, terwijl een persoon, die anders zeker als een soort regisseur in de tingel-tangel fungeerde, zich met een gewichtig air klaarmaakte om als tijd-opnemer op te treden.

De twee tegenstanders schudden elkaar de hand en monsterden elkander eens, alsof zij beiden de zwakke punten van den ander bespeuren wilde. In de groote zaal was alles nu doodstil geworden; niemand sprak een woord.

Alle oogen staarden naar de twee daar op het tooneel, wier lichamen zich, niettegenstaande het slechte lamplicht, scherp tegen den donkeren achtergrond afteekenden.

Gedurende eenige oogenblikken liepen de twee tegenstanders op elkaar toe met danspasjes en wiegelende armen en dan weer achteruit. Toen maakte Sam Buck's hoofd een korte, knikkende beweging en zijn vuist vloog bliksemsnel naar het gezicht van zijn tegenstander. Als een gutta-percha bal vloog de matroos, die den ander scherp bekeken had, voor zijn tegenstander weg. Iedereen lachte, want het was maar een schijnuitval van Sam Buck. Hij scheen zeer zeker van zijn zaak en vond er een buitengewoon genoegen in met zijn tegenstander te spelen. Maar deze was even gauw als hij was teruggetreden, weer naar voren gesprongen. Zijn linkerarm kwam bliksemsnel uit den schouder en trof Buck's hoofd, voordat deze den stoot pareeren kon. De toeschouwers joelden, zij schenen te bemerken, dat Sam Buck toch niet zoo'n gemakkelijk spel zou hebben. Doch Sam was door den ontvangstoot aanmerkelijk voorzigtiger, maar ook vuriger geworden. Als een wervelwind had hij zich op den matroos geworpen. Als een wervelwind als hagel en met ongelooflijke snelheid, stort en de stooten vielen als hagel en met ongelooflijke snelheid, maar zonder zichtbaar gevolg, daar de zeeman zich zeer handig verdedigde; hij dook naar links en rechts, sprong naar voren en weer terug, kortom hij toonde geen nieuveling in deze sport te zijn. De beide tegenstanders bespeurden elkaar met vonkelende oogen, alsof zij wilden raden wat de ander van plan was te beginnen, iedere spiervezel, iedere zenuw scheen tot het uiterste gespannen.

„Hou je goed Sam!" schreeuwden de vrienden van den bokser. „Go on!" (geef 'm de volle laag). Nu scheen Sam langzaam aan de overhand te verkrijgen. Hij dreef zijn tegenstander tegen het cirkelvormige touw en bracht van tijd tot tijd rake porren toe. De matroos droeg nu duidelijke teekenen der ontvangen stooten in zijn gezicht en op de borst. Wederom viel Sam hem te lijf.

Daar klonk de gong, de drie minuten der eerste ronde waren verstreken. De twee tegenstanders lieten zich neer op stoelen in de beide tegenovergestelde hoeken. Hulpvaardige handen sprenkelden hun water in het gezicht en wreef hen met allerlei versterkende essences; daarop weerklonk een nieuwe gongslag.

De tweede ronde ving direct zeer vurig aan. Het publiek was warm geworden en Patterson had nu bijna evenveel vrienden als zijn tegenstander. Zij die van 30 tot 10 dollars hadden

gewed, dat de matroos geen enkel maal stand zou houden tegen Sam, keken verslagen. Patterson scheen aangewakkerd door het geroep van de toeschouwers, alles op een kaart te willen zetten. Hij drong op Sam Buck toe en beide lichamen vielen heftig tegen elkander, men hoorde eenige klinkende stooten, daarop sprongen de vechtenden weer terug. Nog eenmaal pakte zij beet. Het was geen kunstig boksen meer, ieder scheen maar een doel te hebben: zoo gauw mogelijk een einde aan den strijd te maken. Het leek wel alsof dit eerder dan men verwachtte, er van komen zou, want een harde, plotselinge stoot had Buck onvoorzien in de maagstreek getroffen en hem op de knieën geworpen. Iedereen sprong op tafels en stoelen. Dat had niemand verwacht. Alles brulde en joelde.

Ondertusschen probeerde Buck zich met alle inspanning weer op te richten, maar te vergeefs. Daar kondigde tot zijn geluk, de gong het einde der tweede ronde aan. Sam werd in zijn hoek gesleept en een natte spons bracht hem na korten tijd weer tot zich zelf. De stoot scheen hem maar eenige oogenblikken den adem ontnomen te hebben. De matroos was, niettegenstaande zijn succes, zichtbaar meer aangetast. Zijn gezicht droeg de sporen van harde porren en toen de derde ronde aangekondigd werd, kon hij slechts met wankelenden tred zijn tegenstander teemoet treden. Nu was Sam Buck, tengevolge van zijn grootere getraindheid en uithoudingsvermogen, ontegenzeggelijk in het voordeel. Hij dreef zijn steeds meer en meer afgematten tegenstander tusschen de touwen rond en scheen den beslissenden stoot nog wat te willen bewaren. Enkele uitvallen van den matroos wist Sam Buck zonder inspanning te pareeren.

„Go it! Sam!" weerklonk uit alle rijen der toeschouwers. „Knock him out!" En nu ging Sam ook recht op zijn doel af. Een suisende slag rechts tegen de onderkaak van zijn tegenstander, en deze viel om als een gevelde boom. De tijdopnemer ijde er op af. Indien Patterson niet binnen de 10 seconden op zou kunnen staan, zou hij de partij verloren hebben. Wederom vloog iedereen op, om den armen kerel goed te zien, terwijl hij krampachtig probeerde weer op zijn beenen te komen.

„Een — twee — drie — vier — vijf" hoorde ik luid den tijdopnemer tellen . . .

Daar ontstond op de gang, die naar de zaal voerde, een gestommel en gedempt geroep. „De Politie!" schreeuwde er iemand. Als met een tooverslag doofde het grootste aantal lampen, stoelen en tafels werden omver gegooid, het gekletter van gebroken glazen en flesschen klonk. Allen probeerden in overhaaste vlucht een uitgang te vinden.

„Snel, nu wordt het gevaarlijk!" hoorde ik mijn vriend in het duister zeggen. „Maar ik weet er wel wat op." Hij trok mij bij den arm in een naast de bar gelegen zijruimte, wij gingen langs een trap vol gaten en kwamen op een binnenplaats, eindelijk langs een pikdonkere gang ging het naar buiten, oogenschoonlijk een zijstraat.

Het regende nog aldoor, er was niemand te zien, behalve een paar mensen, die op de zelfde wijze als wij schenen te zijn ontkomen en die waarschijnlijk ook goed de uitgangen kenden. Zoo bleven wij nog uit de handen van de politie.

Een gedachte kwam bij mij op den terugweg telkens weerom: of de dappere Patterson ooit wel zijn geld gekregen heeft.

OVER DE HYACINT.

De Hyacint is door Odivius in zijn „Metamorphosen" als volgt beschreven:

Hyacinthus was een beminnenswaardig jongeling, die en door Apollo en Zephyrus bemind werd. Apollo lag hem het naast aan het hart en dit werd maar al te duidelijk door Zephyr opgemerkt, die weldra het plan opvatte zich te wreken. Gelegenheid werd daartoe gegeven toen Hyacinthus en Apollo met de werpschijf speelden. Nadat Apollo de schijf omhoog geworpen had, dreef Zephyrus die met geweld tegen het hoofd van Hyacinthus, zoodat deze bloedend ter aarde stortte en den geest gaf. Apollo echter wilde een gedachtenis van hem behouden en metamorfoseerde hem in een bloem.

Het spreekt van zelf, dat latere schrijvers dachten, dat dit was de Hyacint, zooals wij die nu weer op onze bloemvelden bewonderen; dit bleek echter niet het geval te zijn geweest. Dierback zegt in zijn „Floramythologica", dat het een zwaardlelie is geweest, terwijl Dumoulin dit tegenspreekt en de Deutsche Lisch — Iris germanica — alszoodanig laat fungeeren.

Het interesseerde de geschiedschrijvers natuurlijk ook welke kleur het type had, doch ook hieromtrent heerscht nog een volkomen duisternis. „'t Is rood geweest," zegt A., zich beroepende op Dioscords, die spreekt van Hyacinten, welke zwakke stengels onder het wicht der purperen bloemen gebogen zijn; „Neen", zegt B., „men heeft de Hyacint genoemd naar de kleur van het uit Ceylon komende edelgesteente van dien naam."

Het is hoogst moeilijk uit te maken wie gelijk heeft, en wij behoeven er de plant niet minder om te achten, al wisten wij het gaarne. Dit echter weet men zeker, dat er twee soorten bestaan en wel de Hyacinthus orientalis of Oostersche Hyacint en de Hyacinthus romanus of Romeinsche Hyacint.

De laatste wordt bij groote hoeveelheden in Italië gekweekt en hier gebruikt om vroeg in bloei getrokken te worden.

ARABIS ALPINA.

SLECHTS weinig planten bestaan er, die zoo gemakkelijk in de cultuur zijn en tevens zoo'n voldoening kunnen schenken als die, wier naam boven dit artikel staat. Voor velerlei doeleinden is zij geschikt, en steeds levert zij in April een even prachtig schouwspel op.

Zooals haar naam aanduidt, is zij afkomstig uit de Alpen, in geheel Midden-Europa is zij dan ook in de bergen inheemsch, en dat is een groot voordeel voor haar, daar zij absoluut winterhard is. Zij heeft hier dezen winter geheel ongedekt op een vrij onbeschutte plek gestaan en reeds midden April begon zij te bloeien of het in het geheel niet gevoren had.

De *Arabis alpina* is, zooals uit nevenstaande afbeelding duidelijk blijkt, een rotsplant bij uitnemendheid. Slechts weinigen zijn er, die daartoe zoo goed te gebruiken zijn en dan zulk een fraaien aanblik opleveren. Wel is waar verlangt zij nog al ruimte om voldoende tot haar recht te komen, maar kan men haar die geven, dan is zij die ook dubbel waard. „Zie, het lijkt wel een waterval, die tusschen de steenen door naar beneden stroomt,” zei mij kort geleden iemand, die met mij deze plant in den Hortus te Leiden stond te bewonderen. Zij staat daar thans op een der hoogste

Aanvankelijk bleven de *Arabis* onveranderd staan en kwamen zoo ongedekt den winter door. Zoodra was de koude echter niet voorbij, of zij begonnen te groeien, zoodat zij elkander weldra raakten. De Tulpen groeiden daar flink tusschen door en toen de *Arabis* goed in bloei stonden, begonnen ook de Tulpen haar schitterend roode bloemen te openen. Deze vuurroode bloemen tusschen het wit der *Arabis* leverde een prachtig contrast op en het bloemvak wekte dan ook niet ten onrechte ieders bewondering.

Heeft men geen bloemvakken tot zijn beschikking, dan leenen de *Arabis* zich zeer goed voor randen. Wij zagen eens een rand van deze planten om een vak Conifeeren geplant en het resultaat was inderdaad verrassend. Zet men telkens één pol naast elkander, dan wordt zoo'n rand niet breeder dan 20 à 25 c.M. en zal dus zelfs in een kleinen tuin goed aan te wenden zijn.

De kosten behoeven werkelijk voor niemand een bezwaar te zijn, want zij kweekt zoo gemakkelijk, dat deze al uiterst geringe zijn. Men kan echter zonder veel moeite zelf zijn benoodigde *Arabis* kweeken. De planten van het hierboven besproken vak werden eerst half Juni uitgezaaid. Dit was wel wat laat, doch het schikte niet vroeger. De zaden, die zeer snel kiemden,

ARABIS ALPINA VERWILDERD OP EEN ROTS. (Hortus te Leiden).

punten van de rots. Langs de steenen hangt zij, over een oppervlakte van een paar vierkante Meters, naar beneden en tusschen het witte vlak steken een paar donkere rotsblokken uit. Want een volkomen wit vlak is het, zooals zij daar met honderden en nogmaals honderden bloemen staat te bloeien.

Op een ander punt van de zelfde rots maakt zij weer een geheel ander effect. Hetzij door afgewaaiden uitloopers, hetzij door verspreide zaden, staan daar tal van plantjes op haar zelf te bloeien. Hier is het geen aaneengesloten massa, die indruk maakt, maar zijn het de kleine witte dotjes, hier een en daar een, die een allerliefst gezicht opleveren en niet ten onrechte de bewondering van ieder natuurliefhebber gaande maken. Voor een rotspartij is de *Arabis alpina* dus in alle opzichten aanbevelenswaardig.

„Alles mooi en wel,” hoor ik dezen en genen reeds zeggen. „maar niet ieder land heeft een rotspartij tot zijn beschikking.” Ik zou daarop kunnen antwoorden, dat die in geen enkelen villatuin of buitenplaats mag ontbreken, omdat men er zoo veel genoegen van hebben kan, doch ik vrees, dat er nog heel wat tijd zal verlopen, voordat men bij ieder buitenhuis een rots aantreft. Men behoeft die echter niet te hebben om toch van de *Arabis* volop te kunnen genieten. Voor het beplanten van een voorjaarsperk is zij toch bij uitstek geschikt. Verleden jaar November werden een honderdtal *Arabis alpina* op een rond bloemvak met een doorsnede van ruim 3 M. uitgeplant en de tusschenruimten bezet met enkele, vroeg bloeiende Tulpen *Scarlet Duc-van-Tholl*. Het resultaat van deze beplanting overtrof ieders verwachting.

werden eens verspeend en daarna in potten van 10 c.M. wijdt uitgeplant, deze potten werden tamelijk ruim uiteen gezet en toen het tijd was het vak te beplanten, waren zij niet alleen volg-groeid, maar hingen de planten zelfs nog een eind over den potrand heen. Heeft men een rabat tot zijn beschikking, dan kan men de jonge planten daar gedurende den zomer op voortkweeken. Zoo mogelijk moet men ze echter in een goeden, water doorlatenden grond op een zonnig gelegen plek zetten.

Heeft men eenmaal planten, dan gaat het voortkweeken zeer gemakkelijk, hetzij door stekken, hetzij door afleggers. Heeft men de talrijke uitloopers met een mikje in den grond en brengt men er wat aarde overheen, dan zullen zij in korten tijd geworteld zijn en kunnen afgesneden worden; ook de stekken maken in zeer korten tijd wortel. Hieruit blijkt wel, dat de *Arabis* zich niet alleen voor velerlei doeleinden laat gebruiken, doch dat zij zich ook zeer gemakkelijk laat kweeken.

Er zijn van deze plant een paar variëteiten bekend, namelijk de *Arabis alpina jolii variegatis* met geel bonte bladeren en de *Arabis alpina flore pleno* met gevulde bloemen. De eerste is voor randen zeer geschikt, waar haar bonte bladeren een mooi effect maken, de bloemen spreken echter lang zoo goed niet tegen de zooveel lichtere kleur der bladeren. De laatste heeft vrij groot, goed gevulde bloemen. Enkele bloembladeren hebben een groen stipje, wat het effect waarlijk niet vermindert. Dit is een inderdaad zeer fraaie verscheidenheid, die niet minder waard is om gekweekt te worden, dan de typische soort.

E. Th. W.